
WATERSCHAPS- BELASTINGEN 2017

Het hoe en waarom

 UNIE VAN
WATERSCHAPPEN

COLOFON

UITGAVE

Unie van Waterschappen
Postbus 93218
2509 AE Den Haag
www.uvw.nl

REDACTIE

Cointha Ligthart en Wijnand Dekking,
Unie van Waterschappen

FOTOGRAFIE

Henri Cormont, InZichtfotografie,
Bart van Vliet

REALISATIE EN DRUK

Opmeer BV, Den Haag

OPLAGE

1.100

Maart 2017

VOORWOORD

WATERSCHAPPEN WERKEN SAMEN AAN EEN KLIMAATROBUUST NEDERLAND

Waterschappen werken samen om Nederland veilig en bewoonbaar te houden. Ook in 2017 willen we volop samenwerken met bewoners, bedrijven, belangenorganisaties en medeoverheden. Alleen als we de handen ineen slaan, kan Nederland de klimaatverandering voor blijven. De waterschappen richten daarom in 2017 de blik nog meer naar buiten. Want buiten liggen steeds urgenter vraagstukken rond waterveiligheid, waterkwaliteit, droogte en wateroverlast. Tegelijkertijd liggen buiten de kansen om samen met partners problemen innovatief op te lossen.

Toenemende klimaatverandering eist zijn tol. Wereldwijd, maar ook lokaal, ervaren mensen steeds vaker wateroverlast of watertekort. Zo mislukken oogsten door te veel of te weinig water en moeten dijken steeds opnieuw worden verhoogd en verstevigd. De woon- en leefomgeving moet op tijd klimaatbestendig worden gemaakt. Het klimaatvraagstuk is de grootste maatschappelijke en bestuurlijke opgave van deze eeuw. In 2017 moet blijken of het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen samenhangende afspraken kunnen maken om de effecten van de klimaatverandering te beteugelen en verdere temperatuurstijging te voorkomen.

Waterschappen willen er niet alleen met fysieke maatregelen, adaptatie, aan bijdragen dat toekomstige generaties geen problemen ondervinden van klimaatverandering. Waterschappen werken ook al succesvol aan mitigatie, het voorkomen van nog meer klimaatverandering. Tot nu toe gebeurt dat vooral door energie te besparen en door steeds meer van ons energieverbruik zelf duurzaam op te wekken. In de toekomst willen de waterschappen naast de energiekringloop ook de grondstoffenkringloop sluiten. Het uit afvalwater terugwinnen van mondiaal steeds schaarser wordende grondstoffen speelt hierbij een belangrijke rol.

Alle maatregelen die ik noem vragen om investeringen van de waterschappen. Deze geven een opwaartse druk op de kosten. Door innovaties, samenwerking en eigen efficiencymaatregelen houden waterschappen overall de kostenstijging en daarmee de lastenstijging voor burgers en bedrijven zo laag mogelijk. Enige lastenstijging is gegeven de grote opgaven echter onvermijdelijk. Over de achtergronden daarvan geeft dit boekje meer inzicht. Ik nodig u van harte uit om na het lezen ook eens te kijken op de website waterschapsspiegel.nl/belastingen waar veel aanvullende informatie te vinden is.

Hans Oosters, voorzitter Unie van Waterschappen

INHOUDSOPGAVE

5	WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?	33	GERINGE LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, DUURZAAMHEID EN DOELMATIGHEID
9	WAT DOEN WATERSCHAPPEN?	38	BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
11	HOEVEEL INVESTEREN WATERSCHAPPEN?	39	BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
15	WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?	40	BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT WATERSCHAPPEN
17	WAT BRENGEN DE WATERSCHAPPEN IN REKENING?	43	BIJLAGE 4 DATA BIJ GRAFIEKEN
25	WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?		
29	WELKE BELASTINGOPBRENGST HEEFT IEDER WATERSCHAP?		
31	BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER		

21 Waterschappen

11.250 Medewerkers

1% Van het aantal ambtenaren in Nederland

€ 2,7 miljard Waterschapsbelastinggeld

1,7% Van de totale belastingdruk in ons land

1 WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?

Leven met water doen we in ons land sinds er mensen wonen en water heeft een belangrijke rol gespeeld bij de inrichting van Nederland. Maar door het vele water zijn we ook kwetsbaar. Leven met water in het algemeen, en de strijd ertegen in het bijzonder, vormt al eeuwen dit gebied en de bewoners. In de voorhoede van deze strijd staan de waterschappen. Zij hebben bij de inrichting van ons land een belangrijke functie vervuld. En nog steeds dragen de waterschappen met kennis van water bij aan de bewoonbaarheid en leefbaarheid.

Waterschappen zijn de overheden die verantwoordelijk zijn voor de bescherming tegen water, de zorg voor voldoende en schoon oppervlakte- en grondwater en de uitvoering van afvalwaterzuivering. Dit zijn belangrijke taken. Tweederde van ons land zou namelijk nagenoeg onbewoonbaar zijn als er geen stevige duinen en dijken zijn die bescherming bieden tegen stormvloed en uit zee en hoogwater vanuit de rivieren. Daarnaast zorgen de waterschappen ervoor dat er in hun gebied de juiste hoeveelheid water is. Dat betekent in natte tijden vaak overmatig regenwater via sloten en kanalen afvoeren. En in perioden van droogte inlaten van water in een gebied. Tot slot zorgen de waterschappen er op duurzame en innovatieve wijze voor dat afvalwater wordt gezuiverd en terug kan naar de natuur.

Duurzaamheid staat hoog in het vaandel bij de waterschappen. Gebruik van zelf opgewekte energie, nuttige toepassing van teruggewonnen grondstoffen, restwarmte, zonnepanelen en windmolens zijn inmiddels een onlosmakelijk onderdeel van het waterschapswerk. En waterschappen gaan met hun tijd mee. Dat betekent innovatieve oplossingen toepassen om het werk beter, slimmer en goedkoper uit te voeren.

Inwoners, ondernemers en natuurterreinbeheerders kiezen vertegenwoordigers die deel uitmaken van de besturen van de waterschappen. En vanzelfsprekend hebben de waterschappen geld nodig om hun taken uit te voeren. Met eigen belastingen, die ieder gezin en elk bedrijf betaalt, kunnen waterschappen hun werk doen. In dit boekje vindt u achtergrondinformatie over deze waterschapsbelastingen.

INZET VAN DRONES

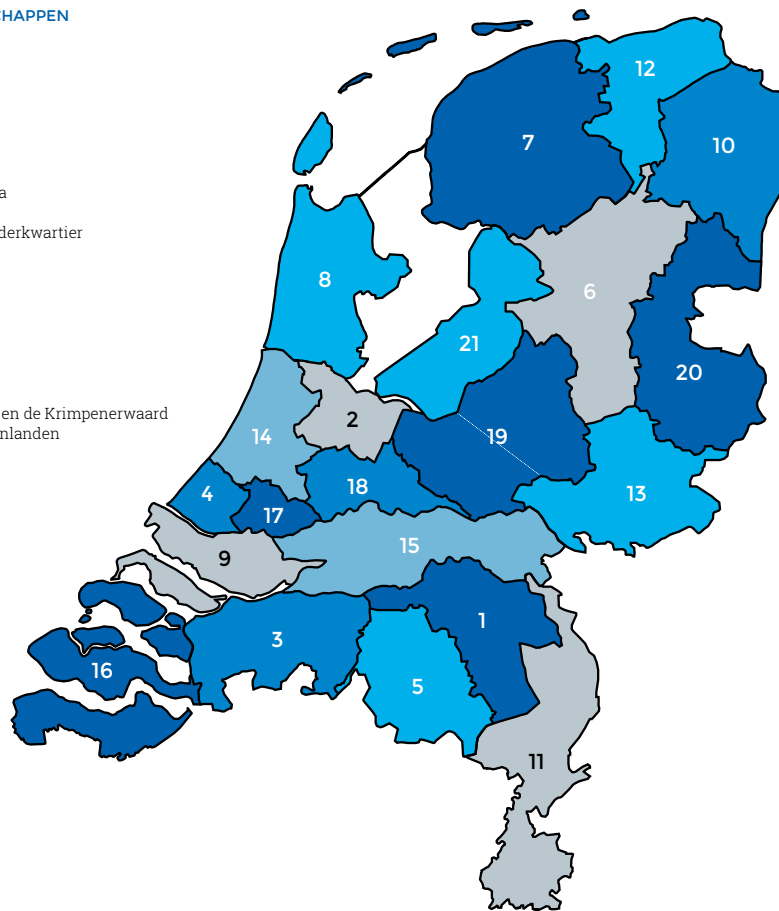
De inzet van drones en gebruik van laser-altimetrie maken het mogelijk om regelmatig en tegen relatief lage kosten de hoogte van dijken te meten. Doordat de drone een modulaire opbouw heeft, kunnen er camera's en bestaande meetapparatuur onder worden gehangen.

Dit maakt de drone niet alleen inzetbaar voor inspecties en livestreams, maar ook voor het meten van de waterkwaliteit en de blauwalgcontroles die waterschappen elke zomer uitvoeren. Het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht was één van de eerste waterschappen die met de inzet van drones experimenteerde.

IN NEDERLAND ZIJN ER 21 WATERSCHAPPEN

1. Waterschap Aa en Maas
2. Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
3. Waterschap Brabantse Delta
4. Hoogheemraadschap van Delfland
5. Waterschap De Dommel
6. Waterschap Drents Overijsselse Delta
7. Wetterskip Fryslân
8. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
9. Waterschap Hollandse Delta
10. Waterschap Hunze en Aa's
11. Waterschap Limburg¹
12. Waterschap Noorderzijlvest
13. Waterschap Rijn en IJssel
14. Hoogheemraadschap van Rijnland
15. Waterschap Rivierenland
16. Waterschap Scheldestromen
17. Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
18. Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
19. Waterschap Vallei en Veluwe
20. Waterschap Vechtstromen
21. Waterschap Zuiderzeeland

¹ In 2017 ontstaan uit een fusie van de waterschappen 'Peel en Maasvallei' en 'Roer en Overmaas'.

3.600 km

Primaire waterkeringen

14.100 km

Overige waterkeringen

230.000 km

Waterlopen

3.550

Gemalen

10.000'en

Kleinere waterkunstwerken, zoals stuwen en sluizen

335

Rioolwaterzuiveringsinstallaties

7.500 km

Wegen in beheer bij vijf waterschappen

2 WAT DOEN WATERSCHAPPEN?

Waterschappen beschermen ons land tegen het water. Hoogwater vormt een directe bedreiging voor de veiligheid van zo'n tien miljoen Nederlanders. Zij wonen in gebieden die onder de zeespiegel liggen. In deze gebieden wordt ook zo'n 70% van ons nationaal inkomen verdiend. Zo beschermt het werk van de waterschappen naast onze samenleving ook de economie. Maar de waterschappen doen meer.

De waterschappen zorgen er samen voor dat de 3.600 km primaire waterkeringen die zij beheren op orde zijn. Deze dijken, duinen en dammen bieden bescherming tegen hoogwater uit zee, het IJsselmeer en grote rivieren. Daarnaast houden de waterschappen ruim 14.000 km overige waterkeringen in conditie. Deze waterkeringen zorgen dat water uit andere waterlopen geen overlast veroorzaakt. De waterschappen zorgen er voor dat in die waterlopen - het gaat om 230.000 km - steeds voldoende water van goede kwaliteit is. Hierbij zetten de waterschappen hun 3.550 gemalen en tienduizenden kleinere waterkunstwerken in.

De waterschappen zorgen ook voor de zuivering van het afvalwater van de 7,7 miljoen huishoudens en 1,6 miljoen bedrijven in ons land. Daarvoor hebben de waterschappen 335 rioolwaterzuiveringsinstallaties, die 24 uur per dag, zeven dagen per week draaien. Jaarlijks wordt hier zo'n 2 miljard m³

afvalwater gezuiverd, evenveel als 800.000 volle Olympische zwembaden. Tot slot hebben vijf waterschappen als neventaak het beheer over 7.500 km wegen.²

2 Dit zijn de waterschappen Hollands Noorderkwartier, Hollandse Delta, Rivierenland, Scheldestromen en Schieland en de Krimpenerwaard.

1,3 miljard

Per jaar in totaal aan investeringen (gemiddelde in 2017-2020)

565 miljoen

Investeringen in waterkeringen

325 miljoen

Investeringen in watersystemen

350 miljoen

Investeringen in zuiveringsbeheer

75 miljoen

Overige investeringen

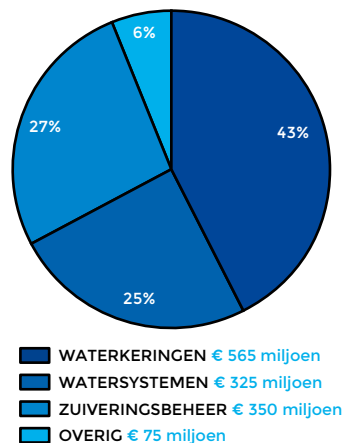
3 HOEVEEL INVESTEREN WATERSCHAPPEN?

Ook in 2017 voeren de waterschappen forse investeringen uit om er voor te zorgen dat hun waterkeringen, waterlopen, gemalen, zuiveringsinstallaties en andere waterwerken ook bij veranderende omstandigheden voor hun taak gesteld staan. De hoogte van de waterschapsbelastingen wordt vooral door deze investeringen bepaald.

€ 1,3 MILJARD PER JAAR AAN INVESTERINGEN

De infrastructuur van de waterschappen moet worden aangepast aan veranderende weersomstandigheden, zeespiegelstijging, bodemdaling, verzilting en aangescherpte (Europese) milieunormen. Volle investeringsagenda's bij alle 21 waterschappen zijn het gevolg. Wanneer we deze agenda's bij elkaar optellen geeft dit aan dat de waterschappen samen gemiddeld € 1,3 miljard per jaar in de periode 2017-2020 gaan investeren. Hiernaast ziet u hoe dit bedrag over de taken is verdeeld.

Gemiddelde jaarlijkse investeringsuitgaven 2017-2020

OPLOSSEN VAN OVERSTROMINGSGEVAAR DOOR 'LANGSDAMMEN'

Kribben zijn korte stenen dammen die haaks op de stroomrichting in rivieren zijn aangelegd. Zij houden de vaargeul dieper en beter op zijn plaats. Door daling van de bodem van de rivier de Waal zijn veel kribben hoger ten opzichte van het waterpeil komen te liggen. Zo beperken zij de doorstroming van de rivier. Dit kan in hoogwatersituaties zorgen voor een extra risico op overstromingen.

Tussen Wamel en Ophemert heeft Waterschap Rivierenland in plaats van kribben, parallel aan de stroomrichting, 'langsdammen' aangelegd. Ook deze 'langsdammen' houden de vaargeul op zijn plaats en zorgen er voor dat de rivier bij hoogwater gemakkelijker doorstroomt. Doordat de 'langsdammen' de scheepvaart en de natuur langs de oever scheiden, ontstaan er in de oevergeulen bovendien betere leefomstandigheden voor dieren en planten.

Meest opvallend in vergelijking met de vorige investeringsperiode 2016-2019 is dat het aandeel van de investeringen in waterkeringen met 2% is gestegen. Dit komt doordat de investeringen in zowel primaire als overige waterkeringen zijn toegenomen.

Omdat Nederland een ramp voor wil zijn, hanteren we strenge veiligheidsnormen waaraan de primaire waterkeringen moeten voldoen. Hierdoor staan Rijkswaterstaat en de waterschappen komende jaren aan de lat van de grootste dijkversterkingsoperatie ooit. Meer dan 1100 km primaire waterkeringen en 256 sluizen en gemalen die daarin liggen moeten aangepakt worden. Verspreid over bijna 300 projecten in het hele land, langs kust, langs de meren en de grote rivieren. Om te zorgen dat het sneller, beter en efficiënter gaat, werken de waterschappen met het Rijk in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, een dijkversterkingsprogramma, intensief samen.

NOODZAAK OM TE INVESTEREN = RUIMTE IN HET EMU-SALDO

Omdat de taken van de waterschappen belangrijk zijn voor de veiligheid, bewoonbaarheid, volksgezondheid en bedrijvigheid in ons land, moeten de waterschappen voldoende mogelijkheden hebben om te kunnen investeren. Daarom hebben de waterschappen, samen met de provincies en de gemeenten, in het kader van de Wet houdbare overheidsfinanciën, voldoende ruimte in het Nederlandse begrotingssaldo (EMU-saldo) nodig. Het is belangrijk dat de waterschappen deze ruimte om te kunnen investeren krijgen. In de loop van 2017 zullen de waterschappen, samen met de gemeenten en provincies, overleg hebben met het nieuwe kabinet over de ruimte in de jaren 2018 tot en met 2021.

€ 2,7 miljard

Exploitatiekosten in 2017 (netto-kosten)

39%

Kosten aanleg / exploitatie afvalwaterzuiveringsinstallaties

28%

Kosten inrichting / onderhoud watersystemen

13%

Kosten aanleg / onderhoud waterkeringen

19%

Kosten overige beleidsvelden

3%

Toename exploitatiekosten ten opzichte van 2016

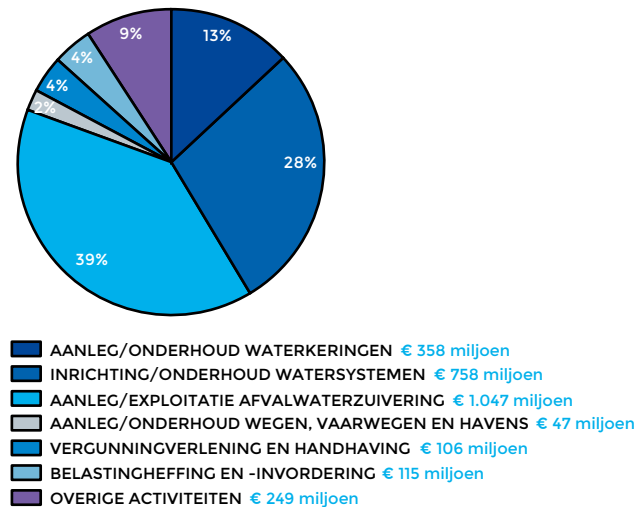
4 WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?

De investeringen van de waterschappen zorgen er voor dat de infrastructuur weer jaren mee kan. Burgers en bedrijven betalen daarvoor via hun belastingen gedurende de periode dat zij van de investeringen profiteren. De kosten van de investeringen worden dan ook niet in één keer in de belastingen opgenomen, maar verspreid over meerdere jaren. De kosten van de investeringen maken onderdeel uit van de totale kosten van de waterschappen. Deze bedragen in 2017 € 2,7 miljard, 3% meer dan in 2016.

De waterschappen financieren hun investeringen als het ware voor hun belastingplichtigen voor. Dit doen ze door leningen af te sluiten, waarvan de rente en aflossingen jaarlijks, samen met de andere kosten die nodig zijn voor beheer, onderhoud en bediening van de infrastructuur, in de belastingen worden opgenomen. De grafiek hiernaast geeft aan voor welke beleidsvelden de exploitatiekosten worden gemaakt.

De kosten voor het exploiteren van installaties voor de zuivering van afvalwater vormen het grootste aandeel (39%), gevolgd door die van activiteiten in watersystemen (29%). Sinds 2011 neemt het aandeel in de kosten van de aanleg en het beheer van waterkeringen toe. In 2010 was dit nog 5% en in 2017 is het 13%. Dit komt vooral doordat de waterschappen in 2011 zijn gaan deelnemen aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma.

Exploitatiekosten 2017 naar beleidsvelden

+1,8%

Toename opbrengst waterschapsbelastingen 2016-2017

+3,2%

Watersysteemheffing

+0,4%

Zuiveringsheffing

-4,9%

Verontreinigingsheffing

+1,1%

Wegenheffing

€ 0,33

Gemiddelde lastenstijging per maand voor een huishouden met eigen woning

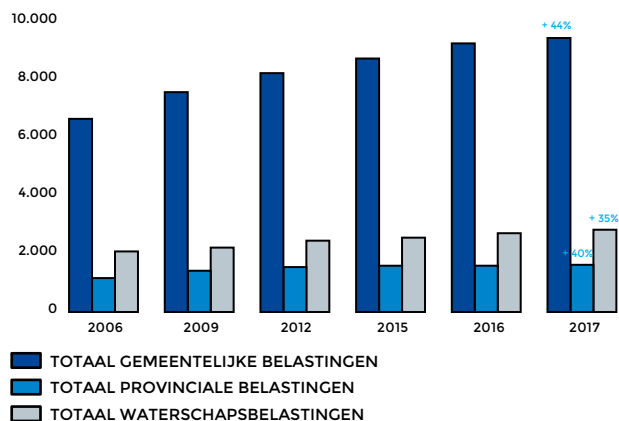
5 WAT BRENGEN DE WATERSCHAPPEN IN REKENING?

De waterschappen brengen in 2017 in totaal € 2,7 miljard aan belastingen in rekening, 1,8% meer dan in 2016. Uit welke onderdelen bestaan de waterschapsbelastingen en hoe verhouden deze zich tot de belastingen van de andere regionale overheden, de gemeenten en de provincies?

VERGELIJKING MET GEMEENTEN EN PROVINCIES

Nederland kent lokale belastingen en rijksbelastingen. De lokale belastingen zijn de belastingen van de gemeenten, provincies en waterschappen. Zij zorgen voor 8% van de totale belastingdruk in ons land. De overige belastingdruk komt door de rijksbelastingen. De figuur hiernaast maakt de ontwikkeling van de belastingopbrengsten van de gemeenten, provincies en waterschappen in de periode 2006-2017³ inzichtelijk. Te zien is dat de stijging van de waterschapsbelastingen procentueel het laagste is.

Belastingopbrengsten van de regionale overheden 2006-2017
(in miljoenen euro's, voor data zie bijlage 4)

3 2006 is als startjaar genomen, omdat toen de laatste grote verandering van het lokale belastinggebied plaatsvond. Dat was de afschaffing van het gebruikersdeel van de gemeentelijke onroerendezaakbelasting.

DIJKWACHT IN CONTROL

Als het gevaarlijk hoogwater is, vinden er bij een dijk veel inspecties en metingen plaats om de toestand van de dijk goed in de gaten te houden. Deze hebben veel maatregelen en acties tot gevolg. In de huidige situatie worden er bij de waterschappen tal van Excel-lijsten bijgehouden om deze acties te registreren, te volgen en te monitoren.

Met de innovatie 'Dijkwacht in Control' heeft waterschap Aa en Maas een oplossing gevonden, waardoor er continu een goed totaaloverzicht van de situatie en de maatregelen is. Zo bestaat 'Dijkwacht in control' uit een inspectieapplicatie voor dijkwachters en dijkinspecteurs, een viewer met rapportages van de inspecties, een geautomatiseerd draaiboek voor hoogwatermaatregelen en een geografisch overzicht. Deze informatie kan worden gedeeld met andere organisaties en vormt daarmee ook de invulling van het zogenoemde Netcentrisch Werken.

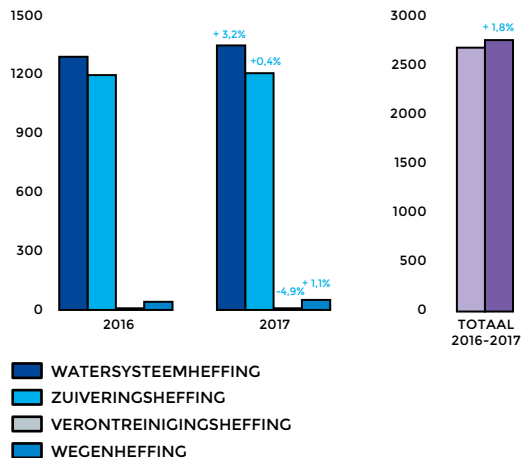

De waterschappen kennen vier soorten belastingen:

- Watersysteemheffing voor de bekostiging van waterveiligheid, voldoende en schoon oppervlaktewater;
- Zuiveringsheffing voor de kosten van afvalwaterzuivering;
- Verontreinigingsheffing, voor rechtstreeks afvalwater in het oppervlaktewater lozen;
- Wegenheffing, voor de kosten van de wegentaak bij vijf waterschappen.

De grafiek hiernaast geeft naast de afzonderlijke opbrengsten van de vier waterschapsbelastingen ook de totale opbrengst in 2016 en 2017 weer.

Opbrengsten waterschappen per soort belasting 2016-2017⁴
(in miljoenen euro's, voor data zie bijlage 4)

4 De opbrengsten van de watersysteem- en wegenheffing in de tabel wijken iets af van degenen die het CBS publiceert. Om beter tot uitdrukking te brengen welke opbrengst nu voor welke taak wordt gegenereerd, is voor deze figuur de opbrengst van de watersysteemheffing van Waterschap Scheldestromen (Zeeland) gesplitst in de opbrengst voor het wegenbeheer en voor het watersysteembeheer. Waterschap Scheldestromen brengt de kosten van het wegenbeheer integraal met de watersysteemheffing in rekening, waar de andere vier waterschappen met wegenbeheer dit via een afzonderlijke wegenheffing doen.

Het Centraal Planbureau raamt de inflatie voor 2017 op 1%. De stijging van de totale belastingopbrengst ligt daar met 1,8% iets boven. De hogere stijging van de watersysteemheffing komt doordat vanuit deze belasting de grote investeringsprogramma's van de waterschappen van dit moment worden bekostigd. Het gaat om het Hoogwaterbeschermingsprogramma, versterking van regionale waterkeringen, voorkoming van wateroverlast en de Kaderrichtlijn Water. De zuiveringsheffing stijgt veel minder en ligt zelfs onder de inflatie, mede omdat de waterschappen in de afvalwaterzuiveringstaak veel besparen. De verontreinigingsheffing daalt, omdat de rechtstreekse lozingen op oppervlaktewater afnemen.

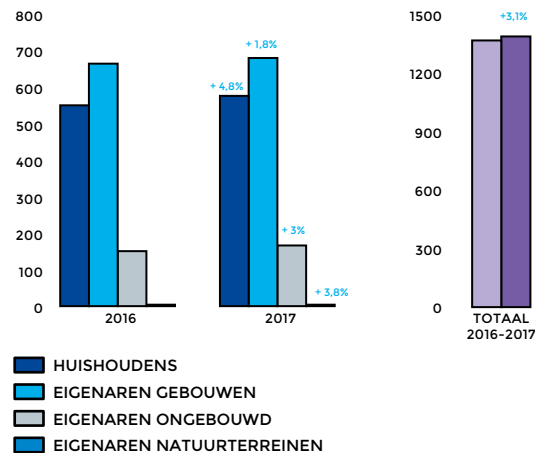
WATERSYSTEEM- EN WEGENHEFFING

Er zijn vier groepen belastingplichtigen die de watersysteemheffing (en bij vijf waterschappen ook de wegenheffing) betalen:

1. Huishoudens in het gebied van het waterschap (ook wel 'ingezetenen' genoemd);
2. eigenaren van gebouwen: huishoudens met een koopwoning en eigenaren van bedrijfspanden;
3. eigenaren van grond, vooral agrariërs, maar ook eigenaren van sportvelden, begraaftplaatsen, nog onbebouwde bouwgrond en land- en spoorwegen (dit wordt ook wel de 'categorie onbebouwd' genoemd);
4. eigenaren van natuurterreinen.

De volgende grafiek geeft weer wat deze groepen in 2016 en 2017 aan watersysteem- en wegenheffing betalen.

Opbrengsten watersysteem- en wegenheffing 2016-2017
(per groep belastingplichtigen, in miljoenen euro's, voor data zie bijlage 4)

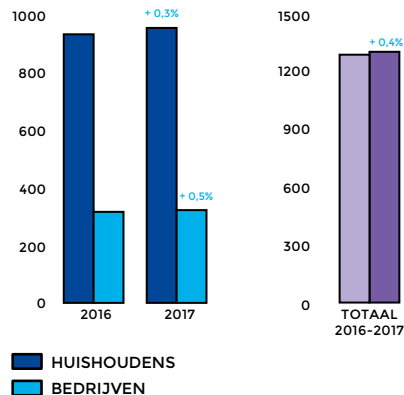
Met name de opbrengst van huishoudens is sterker gestegen dan het gemiddelde. Enkele waterschappen hebben het kostenaandeel van deze categorie verhoogd, omdat het belang van deze categorie bij de watersysteemtaak in de afgelopen jaren groter is geworden.

ZUIVERINGS- EN VERONTREINIGINGSHEFFING

Huishoudens en bedrijven betalen zuiveringsheffing als zij hun afvalwater op de riolering lozen en verontreinigingsheffing als dat lozen rechtstreeks op oppervlaktewater gebeurt. De hoogte van beide belastingen wordt bepaald door de hoeveelheid en de mate van vervuiling van het afvalwater. De figuur hiernaast geeft aan hoeveel zuiverings- en verontreinigingsheffing de huishoudens en bedrijven in totaal in ons land betalen. Te zien is dat de stijging bij beide groepen nagenoeg even groot is.

Opbrengsten zuiverings- en verontreinigingsheffing huishoudens en bedrijven 2016-2017

(in miljoenen euro's, voor data zie bijlage 4)

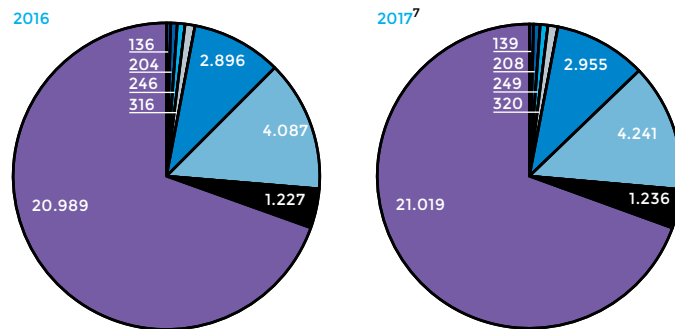

WAT BRENGEN DE WATERSCHAPPEN PER TYPE HUISHOUDEN OF BEDRIJF IN REKENING?

Huishoudens en bedrijven betalen die waterschapsbelastingen die voor hen van toepassing zijn. Dat zijn vaak meerdere belastingen. Zo betaalt een huishouden met een eigen woning de 'watersysteemheffing ingezetenen', de 'watersysteemheffing gebouwd' en de 'zuiveringsheffing'. De hoogte van de totale rekening wordt in dit geval bepaald door de omvang van het huishouden (één- of meerpersoons?) en de waarde van de woning.

De volgende grafieken geven aan wat acht veel voorkomende groepen van huishoudens en bedrijven gemiddeld in ons land in totaal aan waterschapsbelastingen betalen. De heffing voor het wegenbeheer bij vijf waterschappen is hierbij niet meegenomen.⁵ De cijfers laten zien dat de huishoudens in 2017 gemiddeld met een lastenstijging van drie of vier euro te maken hebben in vergelijking met 2016. Dat komt neer op maximaal 33 eurocent per maand.

Gemiddelde belastingdruk⁶ per huishouden/bedrijf in euro's

Legenda en procentuele ontwikkeling 2016-2017

- EEN PERSOONSHUISHOUDEN HUURWONING, 1 ve⁸ + 2,3%
- EENPERSOONSHUISHOUDEN KOOPWONING, € 200.000, 1 ve + 1,9%
- MEERPERSOONSHUISHOUDEN HUURWONING, 3 ve + 1,3%
- MEERPERSOONSHUISHOUDEN KOOPWONING, € 200.000, 3 ve + 1,3%
- AGRARISCH BEDRIJF, € 400.000, 40 HA GROND, 3 ve + 2,0%
- NATUURTERREIN, 1.000 HA + 3,8%
- GROOTHANDEL, € 2.400.000, 7 ve + 0,7%
- PRODUCTIEBEDRIJF VOEDINGSMIDDELEN, € 12.000.000, 300 ve + 0,1%

⁵ In bijlage 2 zijn de bedragen inclusief de wegentaak opgenomen.

Voor de ontwikkeling geldt als algemene verklaring dat de situaties waarin de watersysteemheffing een belangrijke factor is, te maken krijgen met een wat grotere stijging dan degenen waarin de zuiveringsheffing een grotere rol speelt. Vanuit de watersysteemheffing worden de grote investeringen van de waterschappen van dit moment bekostigd. Dit zijn investeringen in waterveiligheid, in regionale waterkeringen die beschermen tegen wateroverlast en in maatregelen in watersystemen om met name te voldoen aan de waterkwaliteitsdoelstellingen van de Europese Kaderrichtlijn Water. In het zuiveringsbeheer speelt dat er vooral daar besparingen worden bereikt. Deze zijn met name het gevolg van de afstemming tussen de rioleringstaak van de gemeenten en de afvalwaterzuiveringstaak van de waterschappen.

- 6 Het betreft een gewogen gemiddelde, waarbij gewogen wordt met de aantallen huishoudens respectievelijk bedrijven die er van dat type in de verschillende waterschappen aanwezig zijn.
- 7 Bij het berekenen van de lastendruk is rekening gehouden met de waardeontwikkeling van gebouwen. Als de waarde van gebouwen stijgt, laten de waterschappen het tarief van de watersysteemheffing dalen en omgekeerd. Hierdoor heeft een stijging of daling van de waarde op zichzelf geen invloed op de lasten die de eigenaar betaalt.
- 8 De afkorting staat voor 'vervuilingseenheid'. Dit is de hoeveelheid en vuil van het afvalwater dat gemiddeld in één jaar door één persoon wordt geloosd.

OPLOSSING BLAUWALGPROBLEEM IN FRIESLAND

Blauwalgen zijn bacteriën die overal ter wereld voorkomen in zoet en zout water en op de waterbodem. Overmatige groei van blauwalgen is een teken dat het niet goed gaat met de waterkwaliteit en de natuur die daarvan afhankelijk is. Blauwalgen zijn in sommige gevallen giftig en zorgen in de zomer voor veel overlast. Ze kunnen het zwemplezier sterk verminderen, vissterfte en stank veroorzaken en zelfs gezondheidsproblemen veroorzaken bij mensen.

Wetterskip Fryslân heeft in samenwerking met de gemeente Leeuwarden, de provincie Friesland en een hogeschool op innovatieve wijze gewerkt aan de oplossing van dit probleem. In het zwemwater de Kleine Wielen bij Leeuwarden is een op afstand bestuurbaar doorstroomsysteem gerealiseerd.

Daarnaast is de waterkwaliteit verbeterd door het gebruik van natuurvriendelijke oevers. Inmiddels is het recreatiegebied al enkele jaren schoon van blauwalg en is het aantal bezoekers gestegen.

6 WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?

Ieder waterschap is anders. In een gebied kunnen specifieke eisen aan het waterbeheer worden gesteld. De fysieke gesteldheid van de waterschapsgebieden verschilt ook. Tot slot maken besturen verschillende keuzes. Dit zijn allemaal factoren die invloed hebben op de kosten van het waterbeheer. En omdat ieder waterschap in zijn eigen gebied belasting oplegt, verschilt de hoogte van de belastingen van gebied tot gebied.

AARD VAN HET GEBIED EN SPECIFIEKE EISEN

Een belangrijke factor die de hoogte van de waterschapsbelastingen bepaalt, is de fysieke gesteldheid van het gebied. Veel of weinig water, hoog- of laaggelegen, wel of niet aan zee of aan grote rivieren liggend, grondsoort, landelijk of stedelijk, allemaal factoren die bepalen op welke wijze het watersysteem moet worden ingericht en het waterbeheer moet worden uitgevoerd.

Verder kunnen specifieke eisen van andere overheden (Rijk en provincie) of van partijen die voor hun bedrijfsvoering van het waterbeheer afhankelijk zijn van gebied tot gebied verschillen. Al deze aspecten hebben invloed op de kosten die in een gebied moeten worden gemaakt en daarmee op de hoogte van de belastingen.

INVLOED EN AFWEGING VAN BESTUREN

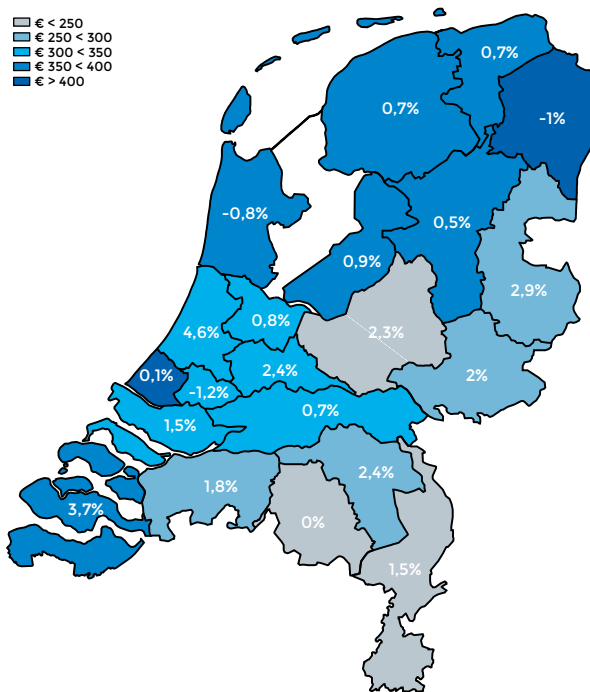
Besturen kunnen keuzes maken met betrekking tot een verschillend ambitieniveau, een ander tempo van investeren en een meer of minder duurzame en/of innovatieve oplossing. Voor veel aspecten van de taakuitoefening van een waterschap gelden wettelijk vastgelegde eisen waaraan moet worden voldaan. Het bestuur van de waterschappen moet zorgen dat hieraan wordt voldaan, maar kan ook meer doen dan het wettelijk minimum en soms ook de lengte van de periode bepalen waarin naar de eisen wordt toegegroeid. Het bestuur is verantwoordelijk voor een zorgvuldige afweging tussen niet alleen de juiste inzet op veiligheid, voldoende en schoon water, maar ook op duurzaamheid, innovatie en natuurlijk de hoogte van de lastendruk. Door binnen dit spectrum keuzes te maken, hebben ook de besturen invloed op de hoogte van de belastingen.

VERGELIJKING BELASTINGDRUK WATERSCHAPPEN

De hierna volgende landkaartjes geven inzicht in de hoogte en de ontwikkeling van de belastingdruk bij de afzonderlijke waterschappen. Dit is weergegeven voor een meerpersoonshuishouden met een eigen woning, een agrarisch bedrijf en een productiebedrijf in de voedingsmiddelenindustrie. Om wille van een zuivere vergelijking is het effect op de belastingdruk van de wegentaak die vijf waterschappen in het westen van ons land hebben hierin niet meegenomen. Wel is onder ieder kaartje vermeld wat het effect van deze taak op de lastendruk in 2017 is. In bijlage 3 zijn de onderliggende tarieven van de verschillende belastingen opgenomen.

Meerpersoonshuishouden met eigen woning van € 200.000 en drie vervuilingseenheden

Waterschapsbelasting in 2017 per bedrijf in euro's en ten opzichte van 2016

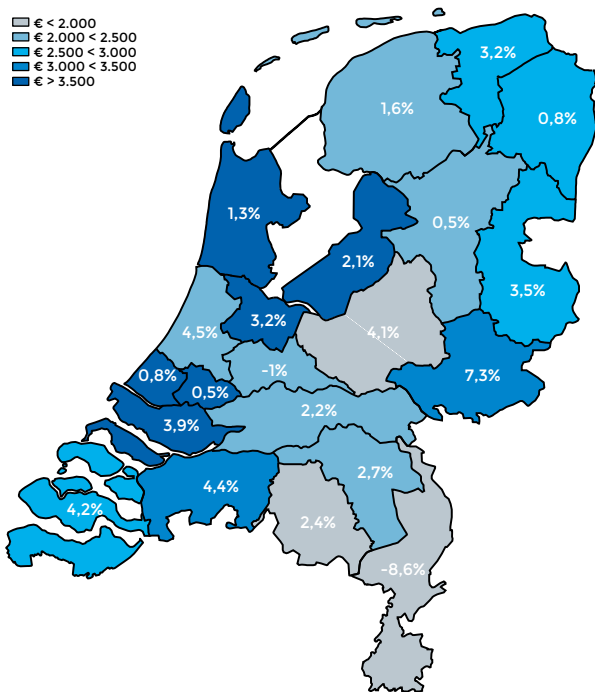
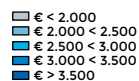

Het uitvoeren van de wegentaak heeft in 2017 een hogere belastingdruk tot gevolg bij:

Hollands Noorderkwartier	van 7%
Hollands Delta	van 6%
Rivierenland	van 4%
Scheldestromen	van 9%
Schieland en de Krimpenerwaard	van 4%

Agrarisch bedrijf met opstallen van € 400.000, 40 ha grond en drie vervuilingseenheden

Waterschapsbelasting in 2017 per bedrijf in euro's en ten opzichte van 2016

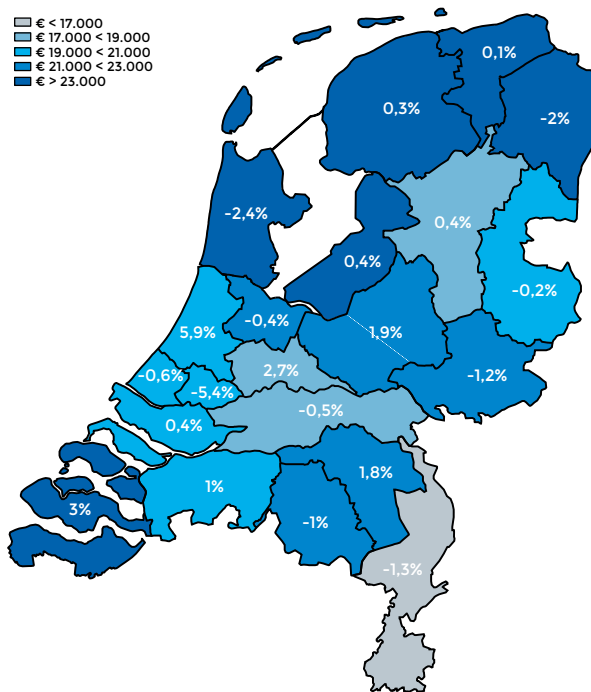
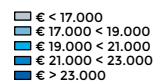

Het uitvoeren van de wegentaak heeft in 2017 een hogere belastingdruk tot gevolg bij:

Hollands Noorderkwartier	van 12%
Hollandse Delta	van 17%
Rivierenland	van 4%
Scheldestromen	van 17%
Schieland en de Krimpenerwaard	van 17%

Belastingdruk productiebedrijf met WOZ-waarde van € 12.000.000 en driehonderd vervuilingseenheden

Waterschapsbelasting in 2017 per bedrijf in euro's en ten opzichte van 2016

Het uitvoeren van de wegentaak heeft in 2017 een hogere belastingdruk tot gevolg bij:

Hollands Noorderkwartier	van 3%
Hollandse Delta	van 3%
Rivierenland	van 2%
Scheldestromen	van 4%
Schieland en de Krimpenerwaard	van 3%

7 WELKE BELASTINGOPBRENGST HEEFT IEDER WATERSCHAP?

Met de figuur hiernaast belichten we het totaal aan belastingen dat de verschillende waterschappen in hun gebied neerleggen.

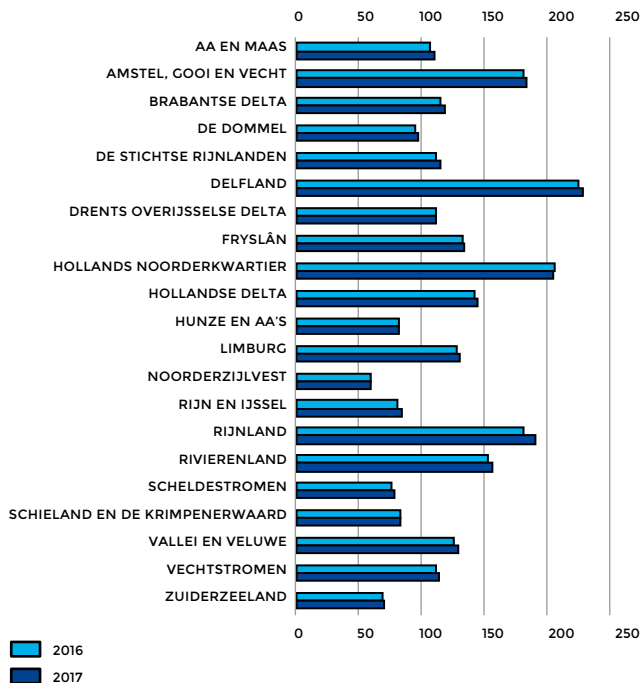
De belastingopbrengsten voor het wegenbeheer bij de vijf waterschappen met deze taak zijn niet in de grafiek meegenomen.⁹

⁹ Als we deze taak wel meenemen, is de belastingopbrengst in 2017 als volgt hoger:

Hollands Noorderkwartier	7%
Hollandse Delta	7%
Rivierenland	4%
Scheldestromen	10%
Schieland en de Krimpenerwaard	5%

Belastingopbrengst per waterschap 2016-2017

(IN MILJOENEN EURO'S)

€ 325 miljoen

Minimale jaarlijkse besparing in 2020 t.o.v. 2010 o.g.v. Bestuursakkoord Water

2,5%

Maximale gemiddelde stijging belastingopbrengst per jaar in 2010-2020, exclusief inflatie

2017: 1,8%

Stijging belastingopbrengst inclusief inflatie: doelstelling gerealiseerd

8 BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER

De waterschappen hebben in mei 2011 met het Rijk, de provincies, gemeenten en drinkwaterbedrijven het Bestuursakkoord Water (BAW) afgesloten. Doel hiervan is te blijven zorgen voor veiligheid tegen hoogwater, goede waterkwaliteit en voldoende zoet water. Doelmatigheidsmaatregelen moeten er voor zorgen dat de investeringen die hiervoor nodig zijn, niet leiden tot een sterke stijging van de lasten voor huishoudens en bedrijven.

De waterschappen zetten zich met de andere partijen in voor een doelmatiger waterbeheer: meer doen en een betere kwaliteit met een beperktere kostenstijging. Voor alle partners samen geldt dat zij in de periode tot en met 2020 een doelmatigheidswinst proberen te behalen die oploopt tot jaarlijks minimaal € 750 miljoen ten opzichte van het jaar 2010. Voor de waterschappen geldt een bedrag van minimaal € 325 miljoen. Zij realiseren dit door doelmatigheidsmaatregelen in de eigen organisaties en meer en intensievere samenwerking met elkaar en met de andere partners van het BAW.

GEMATIGDE LASTENONTWIKKELING IN 2017

De doelmatigheidswinst beperkt de stijging van de waterschapsbelastingen, maar kan deze stijging niet in zijn geheel voorkomen. De opgaven waarvoor het waterbeheer vandaag de dag gesteld staat, zijn hiervoor te groot. De doelmatigheidswinst van € 325 miljoen is ook vertaald naar de belastingopbrengsten van de waterschappen: de stijging hiervan in de periode 2010-2020 zou gemiddeld per jaar niet meer dan 2,5%, exclusief inflatie, moeten bedragen. Zoals we eerder in deze publicatie hebben gezien, bedraagt de opbrengststijging in 2017 inclusief inflatie 1,8%. Daarmee voldoen de waterschappen net zoals in voorgaande jaren ook in 2017 aan deze afspraak uit het BAW.

40%

Doelstelling voor 2020 voorzien in eigen energiebehoefte

30%

Realisatie in 2015 voorzien in eigen energiebehoefte

€ 2,4 miljard

Jaarlijks inkoopvolume van alle waterschappen

98%

Aandeel duurzaam inkopen in 2015

€ 380 miljoen

Doelmatigheidswinst door waterschappen en gemeenten door betere samenwerking in de afvalwaterketen

9 GERINGE LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, DUURZAAMHEID EN DOELMATIGHEID

Doelmatigheid staat hoog in het vaandel bij de waterschappen. Het Bestuursakkoord Water van 2011 heeft hieraan een extra impuls gegeven, doordat het de samenwerking tussen de waterbeheerders heeft geïntensiveerd. Waterschappen hebben inmiddels geleerd dat de combinatie van verduurzaming, innovatie en doelmatigheid een belangrijke bijdrage kan leveren aan het beperken van de kostenstijging.

INNOVATIE

Modern en duurzaam waterbeleid vraagt om vernieuwing en kennisontwikkeling. Nieuwe aanpak en technologieën zijn nodig om tegen aanvaardbare kosten invulling te geven aan waterveiligheid, voldoende en schoon water en de afvalwaterzuivering. De waterschappen willen samen met burgers, kennisinstituten en bedrijven in innovatieve trajecten investeren. Door deze samenwerking kunnen nieuwe werkwijzen en technologieën in het waterbeheer sneller tot ontwikkeling komen. Dat draagt bij aan het realiseren van de duurzame ambities van de waterschappen. Vaak zijn dit soort samenwerkingstrajecten de 'launching customer' voor het bedrijfsleven, zodat ze bijdragen aan de internationale concurrentiekracht van de Nederlandse watersector. Een voorbeeld is de Energie- en Grondstoffenfabriek,

een concept waarin het rioolwater dat gezuiverd wordt niet als afval wordt gezien, maar als bron van duurzame energie en waardevolle grondstoffen.

DUURZAME ENERGIE

Bij de zuivering van afvalwater komt gas vrij, dat in de vorm van biogas een nuttige toepassing kan krijgen, zoals brandstof in het openbaar vervoer en auto's van het waterschap zelf. Biogas kan ook worden gebruikt om elektriciteit te produceren. Op veel afvalwaterzuiveringsinstallaties wordt biogas geproduceerd en inmiddels zijn er een twintigtal als zogenaamde energiefabriek operationeel. Een energiefabriek is een installatie die net zo veel of meer energie levert als voor de eigen bedrijfsvoering nodig is.

Er zijn meer mogelijkheden op het gebied van duurzame energie. De waterschappen beschikken over veel terreinen en objecten, zoals afvalwaterzuiveringsinstallaties, gemalen, dijken en water. Behalve voor het waterbeheer gebruiken waterschappen deze terreinen en objecten ook steeds meer voor de opwekking van duurzame energie. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van wind, zon, waterkracht en het oppervlaktewater te benutten als voeding van 'warmte-koude bronnen'. De waterschappen gebruiken hun terreinen voor eigen energieproductie, maar stellen deze ook ter beschikking van anderen, zoals burgercoöperaties, die zelf in hun energiebehoefte willen voorzien.

Door al deze ontwikkelingen is het aandeel van het totale energieverbruik dat door de waterschappen zelf is opgewekt gestegen van 22% in 2009 naar 30% in 2015. De ambitie is om in 2020 op 40% te zitten en daarna naar volledige energieneutraliteit toe te groeien.

TERUGWINNING EN HERGEBRUIK VAN GRONDSTOFFEN

Uit rioolwater kunnen we naast energie ook schaarse, waardevolle (grond-)stoffen halen. De zuiveringsinstallaties van de waterschappen worden meer en meer doorontwikkeld tot grondstoffenfabrieken. Hiermee worden kosten bespaard en stoffen teruggewonnen. Zo bevat afvalwater onder andere fosfor en stikstof, die als meststof in de landbouw kunnen worden gebruikt en verder cellulose en bouwstenen om bio-plastics of alginaat te maken. Met alginaat kan papier en karton water-

afstotend worden gemaakt, kan de uitspoeling van meststoffen in de landbouw worden verminderd en kan beton via een betere uitharding een langere levensduur krijgen.

DUURZAME INKOOP EN KLIMAATVOETAFDruk

Naast door stoffenterugwinning leveren waterschappen ook door inkoop van zoveel mogelijk duurzaam geproduceerde grondstoffen en producten een aandeel aan een meer duurzame samenleving. Op een inkoopvolume van 2,4 miljard euro per jaar hebben de waterschappen in de periode van 2011 tot en met 2015 het aandeel van de inkoop dat bestond uit 'duurzame goederen' laten stijgen van 85% in 2010 naar 98% in 2015.

Door al deze ontwikkelingen is de klimaatvoetafdruk van de waterschappen in de periode 2013-2015 met maar liefst 16% verminderd.

DOELMATIGHEID

Het Bestuursakkoord Water (BAW) heeft als extra stimulator voor de waterschappen gefungeerd om nog een tandje bij te zetten op het gebied van de doelmatigheidsverbetering. In het vervolg worden twee voorbeelden belicht waar in de afgelopen jaren veel doelmatigheidswinst is bereikt, de waterketen en de belastingheffing.

DOELMATICHEID IN DE WATERKETEN

In het BAW hebben de waterschappen en gemeenten zich samen tot doel gesteld om in de afstemming tussen de afvalwaterzuiveringstaak van de waterschappen en de rioleringstaak van gemeenten in 2020 minimaal € 380 miljoen te besparen. Daarnaast hebben de drinkwaterbedrijven zich voorgenomen dat zij op hetzelfde moment besparingen van minimaal € 70 miljoen hebben gerealiseerd.

De waterschappen en gemeenten hebben hun krachten in 49 regio's gebundeld. De tien waterleidingbedrijven sluiten zich hier steeds meer bij aan. De koepelorganisaties Unie van Waterschappen, Vereniging van Nederlandse Gemeenten en Vereniging van Waterbedrijven in Nederland stimuleren en faciliteren deze samenwerking. Zij doen dit bijvoorbeeld door het organiseren van bijeenkomsten, informatie-uitwisseling, de inzet van kenniscoaches en het digitale platform samenwerkenaanwater.nl. Ook brengen de drie koepels jaarlijks de voortgang en het tussentijdse resultaat van de samenwerking via een monitor in beeld.

De besparingen die waterschappen en gemeenten realiseren, zijn mede te danken aan een andere investeringsstrategie. Deze is onder andere gebaseerd op het intensiever meten en monitoren van afval- en regenwaterstromen. Zo neemt het inzicht in de feitelijke toestand en het functioneren van de afvalwaterketen

toe. Op basis van dit inzicht kunnen betere beheers- en investeringsbeslissingen worden genomen bij vervanging van voorzieningen (riolering, gemalen, zuiveringen e.d.), bij het realiseren van de opgaven klimaatadaptatie en waterkwaliteit en bij maatregelen in het dagelijks beheer (zoals reinigen en inspecteren). Dit heeft onder andere tot heroverweging van investeringsprogramma's geleid, waarbij bijstellingen van deze programma's niet tot achteruitgang van de prestaties mogen leiden. Ook het verhogen van de kwaliteit van de uitvoering van de beheertaken in de waterketen en het verminderen van de kwetsbaarheid dragen bij aan kostenbesparingen.

SAMENWERKING LEIDT TOT LAGERE PERCEPTIE-KOSTEN VAN WATERSCHAPSBELASTINGEN

Intensieve samenwerking tussen waterschappen onderling en waterschappen met gemeenten vindt ook plaats bij het opleggen en innen van belastingen. In het afgelopen decennium heeft ieder waterschap onderzocht welke vorm van samenwerking het best passend is. Aan het eind van 2015 hadden achttien waterschappen de uitvoering van hun belastingtaken ondergebracht in een samenwerkingsverband. Soms is dit een samenwerkingsverband van één waterschap met meer gemeenten, maar vaak is dit een organisatie waarin enkele waterschappen de krachten hebben gebundeld en waarbij ook steeds meer gemeenten aanhaken.

WATERPLEIN IN ROTTERDAM

Vooral in steden kunnen forse regenbuien voor grote problemen zorgen. Door de vele gebouwen en verharde oppervlakken kan het water niet weg en lopen riolen over. In Rotterdam hebben de gemeente en het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard daarom een plein ontworpen dat twee miljoen liter regen kan opslaan. Drie stukken van het 'waterplein Benthemplein', waaronder een sportveld, zijn verdiept aangelegd. Als er geen regen valt, dan kunnen de bewoners er skaten en basketballen. Bij veel regenval stroomt water van omringende daken en een parkeerplaats via brede goten naar de ondiepe bassins.

Het eerste water is het meest verontreinigd, omdat er viezigheid van de straat mee komt. In de ondiepe bassins wordt het eerste water afgepompt naar de riolering. Na ongeveer een uur stopt die pomp en blijft het schone regenwater staan. Zodra het weer droog is wordt het water afgevoerd.

De noodzaak om overtollig water te bergen gaat goed samen met het creëren van groene ruimtes in de stad. Ook kan de zichtbare afvoer en opvang van water de inwoners van steden bewuster maken van de werking van het watersysteem.

Het opleggen en innen van de waterschapsbelastingen kost geld. We noemen dit 'perceptiekosten'. Hieronder vallen bijvoorbeeld de kosten van het inwinnen van de gegevens die nodig zijn om aanslagen te kunnen samenstellen, het maken en versturen van aanslagbiljetten en het nemen van maatregelen als aanslagen niet op tijd worden betaald. De perceptiekosten worden uitgedrukt als onderdeel van de opgelegde belastingopbrengst. De intensivering van de samenwerking heeft er in belangrijke mate aan bijgedragen dat in vergelijking met 2007 het aandeel van de perceptiekosten inmiddels 35% lager is.

BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS

In deze publicatie zijn alle weergegeven cijfers gebaseerd op de begrote bedragen, dat wil zeggen de belastingen die de waterschappen in Nederland aan huishoudens en bedrijven in hun gebied opleggen. De belastingopbrengst die een waterschap uiteindelijk ontvangt, wijkt af van de opbrengst die aanvankelijk aan belastingplichtigen is opgelegd. Dat komt door twee factoren:

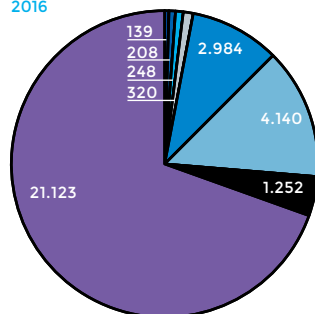
- er wordt kwijtschelding verleend aan huishoudens die niet in staat zijn hun belastingen te betalen;
- in de loop van het jaar moet een aantal opgelegde belastingaanslagen oninbaar worden verklaard, omdat de betreffende huishoudens en bedrijven door financiële problemen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen.

In diverse figuren en tabellen zijn de cijfers afgerond op miljoenen euro's. De berekeningen van de totalen en procentuele ontwikkelingen zijn gebaseerd op niet-afgeronde cijfers. Dit kan tot gevolg hebben dat de totalen en ontwikkelingen die in de grafieken en tabellen zijn vermeld, afwijken van berekeningen die worden uitgevoerd op de afgeronde bedragen.

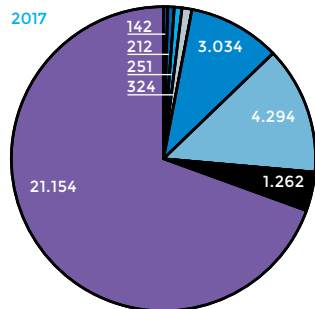
BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK

Gemiddelde belastingdruk inclusief wegentaak¹⁰
per huishouden/bedrijf in euro's

2016

2017

Omdat er maar vijf waterschappen de wegentaak hebben, waren de kosten van deze taak niet opgenomen in de belastingdruk die in hoofdstuk 6 werd weergegeven. In deze bijlage wordt de belastingdruk inclusief de wegentaak weergegeven.

Legenda en procentuele ontwikkeling 2016-2017

- EEN PERSOONSHUISHOUDEN HUURWONING, 1 ve¹¹ + 2,3%
- EENPERSOONSHUISHOUDEN KOOPWONING, € 200.000, 1 ve + 1,9%
- MEERPERSOONSHUISHOUDEN HUURWONING, 3 ve + 1,3%
- MEERPERSOONSHUISHOUDEN KOOPWONING, € 200.000, 3 ve + 1,2%
- AGRARISCH BEDRIJF, € 400.000, 40 HA GROND, 3 VE + 2,0%
- NATUURTERREIN, 1.000 HA + 3,7%
- GROOTHANDEL, € 2.400.000, 7 ve + 0,7%
- PRODUCTIEBEDRIJF VOEDINGSMIDDELEN, € 12.000.000, 300 ve + 0,1%

- 10 Het betreft een gewogen gemiddelde, waarbij de gewogen wordt met de aantallen huishoudens respectievelijk bedrijven die er van dat type in de verschillende waterschappen aanwezig zijn.
- 11 Bij het berekenen van de lastendruk is rekening gehouden met de waardeontwikkeling van gebouwen. Als de waarde van gebouwen stijgt, laten de waterschappen het tarief van de watersysteemheffing dalen en omgekeerd. Hierdoor heeft een stijging of daling van de waarde op zichzelf geen invloed op de lasten die de eigenaar betaalt.

BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT WATERSCHAPPEN

Basistarieven watersysteemheffing

Waterschap	Basistarieven watersysteemheffing				Tariefdifferentiatie Als het belang van het watersysteembeheer voor bepaalde onbebouwde en bebouwde onroerende zaken duidelijk afwijkt van dat van andere onroerende zaken, kan het waterschapsbestuur de tarieven differentiëren, dat wil zeggen lager of hoger vaststellen
	Ongebouwd	Natuur	Gebouwd	Ingezetenen	
	in € per ha	in € per ha	% WOZ-waarde	in € per huishouden	
Aa en Maas	71,85	2,40	0,03755%	56,78	75% korting voor buitendijs gelegen (ongebouwd); 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Amstel, Gooi en Vecht	87,39	2,04	0,01597%	108,34	100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Brabantse Delta	49,60	4,00	0,03515%	54,19	250% toeslag voor wegen (ongebouwd)
De Dommel	43,89	1,67	0,02066%	39,20	30% korting voor gelegen in waterberging (ongebouwd); 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
De Stichtse Rijnlanden	75,42	5,47	0,02620%	70,23	100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Delfland	90,40	4,44	0,02730%	119,67	400% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Drents Overijsselse Delta	75,00	4,43	0,05020%	104,42	75% korting voor buitendijs gelegen; 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Fryslân	47,42	4,50	0,06502%	84,33	75% korting voor buitendijs gelegen; 25% korting voor gelegen in waterberging (ongebouwd); 50% toeslag voor gelegen in bemalen gebied (ongebouwd); 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Hollands Noorderkwartier	104,01	4,72	0,04867%	99,40	75% korting voor buitendijs gelegen; 200% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Hollandse Delta	93,05	6,06	0,04270%	100,15	75% korting voor buitendijs gelegen; 320% toeslag voor wegen (ongebouwd)

Basistarieven watersysteemheffing¹² vervolg

Waterschap	Basistarieven watersysteemheffing				Tariefdifferentiatie Als het belang van het watersysteembeheer voor bepaalde onbebouwde en bebouwde onroerende zaken duidelijk afwijkt van dat van andere onroerende zaken, kan het waterschapsbestuur de tarieven differentiëren, dat wil zeggen lager of hoger vaststellen
	Ongebouwd	Natuur	Gebouwd	Ingezetenen	
	in € per ha	in € per ha	% WOZ-waarde	in € per huishouden	
Hunze en Aa's	56,28	3,33	0,05277%	71,17	75% korting voor buitendijks gelegen; 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Limburg	31,97	3,22	0,02350%	48,56	400% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Noorderzijlvest	58,27	3,05	0,05880%	62,36	75% korting voor buitendijks gelegen; 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Rijn en IJssel	50,75	3,23	0,02860%	57,74	75% korting voor buitendijks gelegen; 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Rijnland	78,85	4,00	0,02793%	105,00	300% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Rivierenland	71,60	2,28	0,04570%	83,81	50% korting voor buitendijks gelegen; 325% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Scheldestromen	64,58	7,02	0,05018%	85,60	100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Schieland en de Krimpenerwaard	105,24	1,70	0,02680%	97,87	75% korting voor buitendijks gelegen; 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Vallei en Veluwe	35,23	2,21	0,02169%	52,29	50% toeslag in bemalen gebied (ongebouwd); 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Vechtstromen	55,16	3,70	0,04180%	61,86	75% korting voor buitendijks gelegen; 75% korting voor gelegen in waterberging (ongebouwd); 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Zuiderzeeland	80,78	7,83	0,05490%	70,47	50% toeslag voor wegen (ongebouwd)

¹² Waterschap Scheldestromen brengt de kosten voor het wegenbeheer samen met de kosten van het watersysteembeheer via de watersysteemheffing in rekening. In formele zin stelt het waterschap dan ook geen aparte tarieven voor het wegenbeheer vast. Om beter vergelijkbaar te zijn met de andere waterschappen zijn in de overzichten in deze bijlage wel aparte tarieven voor de watersysteem- en wegenheffing van Scheldestromen vermeld.

Tarieven zuiveringsheffing, verontreinigingsheffing en heffing wegenbeheer

Waterschap	Zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing in € per ve	Wegenheffing			
		Ongebouwd in € per ha	Natuur in € per ha	Gebouwd % WOZ-waarde	Ingezetenen in € per huishouden
Aa en Maas	47,16				
Amstel, Gooi en Vecht	52,65				
Brabantse Delta	52,74				
De Dommel	48,48				
De Stichtse Rijnlanden	64,08				
Delfland	93,50				
Drents Overijsselse Delta	53,97				
Fryslân	57,20				
Hollands Noorderkwartier	57,17	25,76	0,90	0,01249%	40,58
Hollandse Delta	52,68	16,95	1,08	0,00654%	12,67
Hunze en Aa's	75,93				
Limburg	47,08				
Noorderzijlvest	63,11				
Rijn en IJssel	48,89				
Rijnland	56,30				
Rivierenland	53,98	11,03	0,45	0,01335%	40,79
Scheldestromen	57,61	10,54	1,14	0,00822%	13,98
Schieland en de Krimpenerwaard	52,63	41,56	0,45	0,02920%	45,59
Vallei en Veluwe	50,88				
Vechtstromen	50,24				
Zuiderzeeland	57,38				

BIJLAGE 4 DATA BIJ GRAFIEKEN

Belastingopbrengsten decentrale overheden 2006-2017

Bedragen in miljoenen euro's	2006	2009	2012	2015	2016	2017	Ontwikkeling 2006-2017
Totaal gemeentelijke belastingen	6.532	7.673	8.303	8.841	9.047	9.383	+ 44%
Totaal provinciale belastingen	1.136	1.399	1.486	1.568	1.560	1.596	+ 40%
Totaal waterschapsbelastingen	2.028	2.173	2.426	2.643	2.694	2.742	+ 35%

Belastingopbrengsten waterschappen per soort 2016-2017¹³

Bedragen in miljoenen euro's	2016	2017	Ontwikkeling
Watersysteemheffing	1.370	1.414	+ 3,2%
Zuiveringsheffing	1.270	1.275	+ 0,4%
Verontreinigingsheffing	9	8	- 4,5%
Wegenheffing	44	45	+ 1,1%
Totale belastingopbrengst	2.694	2.742	+ 1,8%

13 De opbrengsten van de watersysteem- en wegenheffing in de tabel wijken iets af van degenen die het CBS publiceert. Om beter tot uitdrukking te brengen welke opbrengst nu voor welke taak wordt gegenereerd, is voor deze figuur de opbrengst van de watersysteemheffing van Waterschap Scheldestromen (Zeeland) gesplitst in de opbrengst voor het wegenbeheer en voor het watersysteembeheer. Waterschap Scheldestromen brengt de kosten van het wegenbeheer integraal met de watersysteemheffing in rekening, waar de andere vier waterschappen met wegenbeheer dit via een afzonderlijke wegenheffing doen.

Belastingopbrengsten watersysteem- en wegenheffing huishoudens en eigenaren 2016-2017

Bedragen in miljoenen euro's	2016	2017	Ontwikkeling
Huishoudens	565	593	+ 4,8%
Eigenaren gebouwen	680	692	+ 1,8%
Eigenaren ongebouwd	166	171	+ 3,0%
Eigenaren natuurterreinen	4	4	+ 3,8%
Totale belastingopbrengst watersysteem- en wegenheffing	1.415	1.459	+ 3,1%

Belastingopbrengsten zuiverings- en verontreinigings- heffing huishoudens en bedrijven 2016-2017

Bedragen in miljoenen euro's	2016	2017	Ontwikkeling
Huishoudens	958	961	+ 0,3%
Bedrijven	321	323	+ 0,5%
Totale belastingopbrengst zuiverings- en verontreinigingsheffing	1.279	1.283	+ 0,4%

BEZOEKADRES

Koningskade 40
2596 AA Den Haag
070 351 97 51
Nederland

POSTADRES

Postbus 93218
2509 AE Den Haag
Nederland

info@uvw.nl
www.uvw.nl